

UMUMIY O‘RTA TA‘LIM MAKTABLARIDA WEB TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI

Xazratov Fazliddin Xikmatovich

Shodiyeva Maxfuza Istamovna

Buxoro Innovatsiyalar universiteti.

Axborot texnologiyalar fakulteti. 2-kurs magistr

Pedagogika fanlari falsafa doktori

(PhD), dotsent

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada zamonaviy veb-texnologiyalar va ularning tasnifi muhokama qilinadi. Shuningdek, ularni o‘quv jarayonida qo‘llash imkoniyatlari ko‘rib chiqiladi. Maqolada zamonaviy veb-texnologiyalarning afzalliklari va kamchiliklari ko‘rsatilgan.

Kalit so‘zlar: internet texnologiyalari, bulutli hisoblash, internet xizmati, virtual laboratoriya, vebinar, veb-kvest, onlayn platforma, elektron darsliklar, elektron kutubxona.

Hozirgi vaqtda ta‘lim jarayonining "ustoz-shogird" modeli "o‘qituvchi-kompyuter-talaba" modeliga o‘tmoqda. An‘anaviy mashg‘ulotlarni aniq aytish mumkin emas fonga tushadi. Aksincha, an‘anaviy ta‘lim o‘zgartirilayotganini ta‘kidlash joiz yangi ta‘lim texnologiyalari ta‘sirida.

Ta‘lim sohasida veb-texnologiyalarning o‘rni, shubhasiz, katta. Biroq, o‘quv jarayonida Internet texnologiyalaridan samaraliroq foydalanish uchun o‘qituvchi qaysi texnologiyalar yangi materialni o‘rganish, takrorlash, mustahkamlash yoki o‘rganish uchun mos ekanligini tushunishi kerak.

Ta‘lim faoliyatining boshqa turlari, multimedia texnologiyalaridan foydalanish bilan qanday an‘anaviy o‘qitish usullarini uyg‘unlashtirish mumkinligi, shuningdek, bevosita dars davomida va mustaqil ish uchun veb-resurslardan foydalangan holda qanday natijalarga erishish mumkinligi. Shunga ko‘ra, veb-texnologiyalardan oqilona foydalanish uchun ularning mumkin bo‘lgan tasniflariga murojaat qilish kerak.

Hozirgi vaqtda mavjud bo‘lgan barcha ta‘lim Internet texnologiyalari bir qator mezonlarga ko‘ra tasniflanishi mumkin: tayyorgarlik darajasi bo‘yicha (umumiy, qo‘shimcha, kasbiy), yosh toifasi bo‘yicha (5-9 sinf o‘quvchilari uchun, 10-11 sinf o‘quvchilari uchun, ixtisoslashtirilgan maktab o‘quvchilari uchun). sinflar, kollej

talabalari, abituriyentlar, gumanitar fanlar talabalari va texnik mutaxassisliklar, o'qituvchilar, shuningdek, turli sohalardagi korxonalar xodimlari, **aloqa turlari bo'yicha** (mustaqil ta'lim, individual o'qitish, guruh mashg'ulotlari), **interaktivlik darajasi bo'yicha** (qisman, to'liq). Veb- texnologiyalarning asosiy tasnifi **faoliyatni tashkil etish shakllari** bo'yicha olib boriladi: vebinar, onlayn platforma, telekonferensiya, blog texnologiyasi, veb-kvest, bulut texnologiyalari, veb-ilova, elektron darslik, virtual laboratoriya, onlayn test muhiti, onlayn dasturlash muhiti, elektron kutubxona va boshqalar. Metodologik foydalanish nuqtai nazaridan veb-texnologiyalar quyidagilarga bo'linadi: yangi materialni o'rganish uchun, materialni takrorlash uchun, olish uchun materialni birlashtirish va uni tekshirish uchun qo'shimcha ma'lumot. Qoida tariqasida, veb-texnologiyalarni aniq tasniflash mumkin emas. Ushbu maqola mashhur ta'lim Internet texnologiyalari haqida qisqacha ma'lumot beradi.

Elektron darsliklar bugungi kunda rus ta'lim jarayonida allaqachon mustahkam o'rin olgan. maktablarda ham, oliy o'quv yurtlarida ham. "Elektron darslik" tushunchasiga ko'plab ta'riflar mavjud. Masalan, elektron darslik - bu raqamli matn, nutq, grafik, musiqa, foto, video va ma'lumotlarning kombinatsiyasini o'z ichiga olgan elektron o'quv nashridir. Boshqa ma'lumotlar, shuningdek bosma foydalanuvchi hujjatlari [8]. Samaradorlik mavzusida ta'lim jarayonidagi multimedia darsliklari, shuningdek, ularning an'anaviylardan afzalliklari Darsliklarda ko'plab ilmiy ishlar yozilgan. Asosan, qayd etilgan elektron darslik tufayli yangi materialni osonroq va tez o'rganishga yordam beradi deyarli barcha sezgi organlariga bir vaqtning o'zida ta'sir qiladi [8]. O'qituvchilar uchun ham muhim afzalligi shundaki, elektron darslikni ketma-ket kuzatib, nashr etish va qayta nashr etish osonroq muayyan ro'yxatga olish qoidalari [6].

Vebinar universal ta'lim veb-texnologiyalaridan biridir. Vebinar - bu Internet orqali onlayn uchrashuvlar yoki taqdimotlar o'tkazadigan veb-konferentsiya turi. U turli yo'nalishlarda qo'llaniladi: korporativ ta'limda, qo'shimcha o'rta ta'limda, kompetensiyaga asoslangan kurslarda. Bugungi kunda onlayn uchrashuvlar o'tkazish uchun juda ko'p Internet- platformalar mavjud, masalan, Webinar.ru, Imind, Mirapolis Virtual Room, Expert System, Vivavox va boshqalar. Maktab ta'limi formatida vebinar shakli dolzarbdir ham o'qituvchilar, ham o'quvchilar uchun mo'ljallangan. O'qituvchilar veb-konferentsiyadan foydalanishlari mumkin o'zingizning malakangizni oshirish uchun bunday turdagi (masalan, onlayn maktabdan vebinarlar Foxford, "Prosveshcheniye" nashriyotining vebinarlari va boshqalar). Bunday holda, onlayn platformani tanlash faqat shaxsiy tanlov bilan belgilanadi. O'qituvchi vebinarlarni joriy qilgan taqdirda ta'lim jarayonida siz birinchi navbatda ushbu xizmat narxiga e'tibor qaratishingiz kerak,

chunki Har bir ta'lim muassasasida zamonaviy ta'lim multimedia texnologiyalaridan foydalanish uchun byudjetdan mablag' ajratilmaydi. Agar o'qituvchi tashqarida vebinarda qatnashishni taklif qilsa dars, keyin ro'yxatdan o'tishning qulayligi, qo'llab-quvvatlash, vebinarni yozib olish va uning bulutli xotirasi, shuningdek, video kontentni namoyish qilish qulayligi tanlashda muhim mezondir. onlayn platformalar. Bunday holda, vebinar bilimlarni kengaytirishning oson usuli bo'lib xizmat qiladi talabalar tanlangan mavzu bo'yicha. E'tibor bering, vebinar yangi materialni o'rganishning asosiy shakli bo'la olmaydi. Shunday qilib, maktab formatidagi vebinar ishlatiladi 9-11- sinf o'quvchilari uchun ma'lum mavzular bo'yicha qo'shimcha bilim olish, shuningdek ixtisoslashtirilgansinflar. Bir tomonlama (ma'ruzachi-tinglovchilar) o'zaro ta'sirini o'z ichiga olgan vebinarlardan tashqari, ta'lim faoliyati telekonferentsiyalarni ham o'z ichiga oladi, bunda o'zaro aloqa ikki tomonlama (ma'ruzachilar va tinglovchilar bir xil ta'lim muassasasi vakillari bo'lishi mumkin). muassasalar va boshqalar). Bu texnologiya tobora zarur bo'lib bormoqda, ayniqsa qishloq joylarda joylashgan maktablar shahardan sezilarli darajada olib tashlangan va tajriba talabalar va o'qituvchilar uchun mahorat darslari va seminarlarning etishmasligi.

Hozirgi vaqtda veb-kvest kabi ta'lim Internet texnologiyasi ham mashhurlik kasb etmoqda.

Webquest o'yinga asoslangan o'qitish usullarini anglatadi, deb ataladigan o'rganishni o'yinlashtirish.

Veb-kvest - bu rolli o'yin elementlari bilan muammoli vazifa, buning uchun Internet axborot resurslaridan foydalaniladi. yilda Webquest texnologiyasi ishlab chiqilgan 1995 yil olimlar T.Mart va B.Dodj tomonidan. Hozirda webquest- dan foydalanish ta'lim jarayoni eng samarali ta'lim usullaridan biridir internet resurslaridan foydalanish.

Har qanday maktab fanining veb-kvesti xuddi shunday tuzilgan: kirish, topshiriq, vazifani bajarish uchun resurslarni tanlash, topshiriqni bajarish jarayoni va ishlashni baholash. Veb-kvestlar ham fanlararo xususiyatga ega bo'lishi mumkin.

Ta'lim muhitiga veb- kvestlarni joriy etishning eng boshida (2002) olimlar K. Vidoni va S.Maddux quyidagi xulosalarga kelishdi: bir xil savollarni turli tomonlardan ifodalovchi veb- kvestlar talabalarni shakllantirishga undaydi.

o'z nuqtai nazari; Loyiha ustidagi guruh ishi davomida maktab o'quvchilari muhimligini tushunadilar fikr va mulohazalarni tanqidiy baholash; vebkvest ustida ishlash o'quvchilarning o'z-o'zini ob'ektiv baholash zarurligi haqidagi tushunchalarini oshiradi. Shunday qilib, maktab o'quvchilari an'anaviy ta'lim jarayonidan chalg'idilar, ular ishonchli ma'lumotni topish usullari, mavjud muammolar va ularni hal qilish

yo'llari bo'yicha turli nuqtai nazarlar haqida sifat jihatidan yangi bilimlarga ega bo'ladilar. Boshqacha aytganda, maktab o'quvchilari olgan nazariy bilimlarini amaliyotda qo'llashni o'rganadilar.

Shunday qilib, veb-kvest 5-11- sinf o'quvchilarining umumiy tayyorgarligi uchun ishlatiladi. Veb- kvest faqat guruhli o'rganishni o'z ichiga oladi, chunki har bir talaba o'z rolini o'ynaydi: masalan, ma'lumot izlovchi, tahlilchi va boshqalar. Keling, keyingi ta'lim veb-resursiga - onlayn ta'lim platformasiga o'tamiz. Bugungi kunda bunday o'qitish texnologiyasi, xususan, malaka va shaxsiy bilimlarni yaxshilashni xohlaydigan mutaxassislar orasida juda keng tarqalmoqda.

Bundan tashqari, hozirgi vaqtda ushbu ta'lim texnologiyasi rus tili darajasiga etib bormoqda onlayn ta'lim bozori .

Zamonaviy onlayn ta'lim bozori onlayn platformalarning katta tanlovini taklif etadi turli yosh guruhlari va turli mutaxassisliklar. uchun onlayn platformalar

eng qisqa vaqt ichida qo'shimcha ta'lim olish (masalan, Ochiq ta'lim portalida siz tarix, rus tili, huquq va va boshqalar). Bugungi kunda Coursera, Udacity, Khan Academy kabi ingliz tilidagi platformalar ma'lum. Asosan, ular gumanitar fanlar va texnologiya talabalari uchun mo'ljallangan. maxsus. Rossiya onlayn platformalariga kelsak, ba'zilar ishda zarur bo'lgan ko'nikmalarni to'g'ridan-to'g'ri egallash uchun mo'ljallangan ("Intuit", "Netology"), ba'zilar esa o'z-o'zini o'rganish va o'z-o'zini rivojlantirishga qaratilgan: "PostNauka", "Lectorium" va "Universarium".

Savol bu veb-texnologiyadan qanday qilib samaraliroq foydalanishda maktab ta'limi doirasida? Albatta, onlayn platforma faqat qo'shimcha manba yoki o'z-o'zini o'qitish uchun resurs sifatida mos keladi. Undan yangi material olish, uni mustahkamlash va olingan bilimlarni sinab ko'rish uchun asosiy manba sifatida foydalanish bir qator sabablarga ko'ra mumkin emas, masalan , birinchidan, moddiy-texnik ta'minotning etishmasligi.

(kompyuterlar) ma'lum miqdordagi talabalar uchun sinfda, ikkinchidan, kurs mazmunining o'zi onlayn platformalar odatda ma'lum bir mavzu bo'yicha asosiy ko'nikmalarni talab qiladi. Shuni ta'kidlash kerakki , maktabda foydalanish uchun resurs tanlashda muhim mezon - bu bepul va rus tilidagi kurslarning mavjudligi. Agar onlayn platformani resurs deb hisoblasak talabaning o'zini o'zi tarbiyalashi uchun platformaning ishlashining qulayligi va ravshanligini hisobga olish kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI: (REFERENCES)

1. Gosudarev I.B. Bo'lajak informatika o'qituvchilarini veb-texnologiyalar bo'yicha ixtisoslashtirilgan kurslarni loyihalash uchun tayyorlash: dis. Ph.D. ped., sc. - Sankt-Peterburg, 2004- 180 b.
2. Grushevskaya Veronika Yuldashevna, Griban Oleg Nikolaevich O'quv jarayonida

multimediali o'quv materiallarini tayyorlashda onlayn xizmatlardan foydalanish // Rossiyada pedagogik ta'lim. 2013 yil. y 2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/ispolzovanie-onlayn-servisov-pri-podgotovke-multimediynyh-uchebnyh-materialov-v-uchebnom-protse> (kirish sanasi: 16.03.2018).

3. CyberLeninka: materialov-v-uchebnom-protse

<https://cyberleninka.ru/article/n/ispolzovanie-onlayn-servisov-pri-podgotovke-multimediynyh-uchebnyh-materialov-v-uchebnom-protse>

4. Gubkova N.V., Fradkin V.E., Skiba E.N. Interaktiv multimedia elektron darsliklar: muammolar va yechimlar - Sankt-Peterburg versiyasi // Ta'limni boshqarish: nazariya va amaliyot. 2012 yil. y 2 (6). URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/interaktivnye-multimediynye-elektronnye-uchebniki-problemy-i-resheniya-peterburgskiy-variant> (kirish sanasi: 02/10/2018).

5. Raqamli ta'lim resurslarining yagona to'plami [Elektron resurs] Kirish rejimi: <http://school-collection.edu.ru/glossary/>. Grigorieva O. Elektron darslik: imkoniyatlar, muammolar, istiqbollar // Rossiyada oliy ta'lim. 2008 yil. y 2. URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/elektronnyy-uchebnik-vozmozhnosti-problemy-perspektivy> (kirish sanasi: 02/10/2018).

7. Matlin A. O., Fomenkov S. A. Interaktiv simulyatorlarni yaratishning avtomatlashtirilgan tizimidan foydalangan holda virtual laboratoriya ishlarini qurish metodologiyasi // Volgograd davlat texnika universiteti yangiliklari. 2012. No 12. 142-144-betlar.